

Beslutad av

Datum



Plan mot diskriminering och kränkande behandling för Centralskolan

Läsår 2023-2024

Innehåll

Mål med planen	3
Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling	3
Inledning	3
Definitioner	3
Delaktighet i arbetet med planen	3
Förankring av planen	4
Ansvarsfördelning	4
Utvärdering av åtgärderna och insatserna i föregående års plan	4
Främja lika rättigheter och möjligheter	5
Främjande insatser	5
Kartläggning	7
Förebyggande åtgärder	7
Rutiner för att hantera trakasserier och kränkande behandling	8
Lagar och regler som gäller för planen	10
Viktiga begrepp och definitioner	10
Diskriminering	10
Diskrimineringsgrunder	10
Direkt och indirekt diskriminering	11
Trakasserier	11
Sexuella trakasserier	11
Tillgänglighet	12
Likabehandling	12
Främjande respektive förebyggande åtgärder	12
Främjande arbete - vad säger lagen?	12
Kränkande behandling	13
Mobbning	13
Utrednings- och åtgärdsskyldighet	13
Repressalier	13
Kartläggning	14

Skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling är ett viktigt verktyg för att strukturera likabehandlingsarbetet. Arbetet med att utforma planen är också ett sätt att förankra likabehandlingsarbetet och att involvera alla som berörs.

Mål med planen

All personal på Centralskolan tar avstånd från alla former av diskriminering och kränkande behandling.

Alla elever på Centralskolan ska känna sig trygga och uppleva att de blir lyssnade på och tagna på allvar.

En skolgång på Centralskolan ska vara säker ur ett likabehandlingsperspektiv.

Planen gäller både de situationer där det kan uppstå kränkningar eller risk för kränkningar mellan elever och de kränkningar eller risker för kränkningar som vuxna på skolan kan utsätta elever för.

En viktig utgångspunkt är att en elevs upplevelse alltid måste tas på allvar. Om den vuxne inte uppfattar att det är en kränkning så är det elevens upplevelse som definierar kränkningen.

Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling

Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling består av

- det främjande arbetet
- det förebyggande arbetet inklusive kartläggning
- det åtgärdande arbetet

Inledning

Skolans namn Centralskolan	Planen gäller från Oktober -23
Verksamhet som omfattas av planen Centralskolan åk 4-9, anpassad grundskola, pedagogisk omsorg, mottagningsenheten samt skolskjutsar.	
Kontaktperson för planen, utsedd av rektor Maria Rexhepi, skolkurator.	
Samtliga insatser och åtgärder som framgår av planen ska utvärderas Oktober och mars: kartläggning av skolmiljö i form av trygghetsvandring. Vårterminen -24: elever genomför skolenkät. December/januari och juni: sammanställning och analys av inkomna anmälningar av misstänkt kränkande behandling.	

Definitioner

I skollagen och diskrimineringslagen finns ett antal begrepp som är viktiga att känna till i arbetet med likabehandling. Du hittar dessa i bilagan med definitioner. Där finns också olika exempel på kränkande behandling.

Delaktighet i arbetet med planen

Elevernas delaktighet Elevråd, klassråd, enkäter och trygghetsvandringar.
Vårdnadshavarnas delaktighet Enkät, föräldramöten och utvecklingssamtal.
Medarbetarnas delaktighet Enkät och gruppdiskussioner från trygghetsteamträffar, arbetslagsmöten och arbetsplatsträffar (APT).

Förankring av planen

Planen förankras på följande sätt Planen förankras hos personalen under APT. All personal på skolan läser planen i sin helhet. Planen ingår i introduktionen av personal som anställs under året. Trygghet är en stående punkt på arbetslag och APT hur vi ska arbeta förebyggande. Pedagoger för en levande diskussion om planens innehåll med sina elever. Vårdnadshavare får information via föräldramöten. Planen finns att tillgå på kommunens hemsida för alla.

Ansvarsfördelning

Enligt skollagen har huvudmannen det övergripande ansvaret för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling.

Huvudmannen, det vill säga Barn – och utbildningsnämnden, ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever (6 kap 6 § Skollagen).

Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling (6 kap 7 § Skollagen).

Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap 10 § Skollagen)

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling (6 kap 8 § Skollagen).

Enligt skollagen ansvarar rektor för att huvudmannen får kännedom om kränkande behandling i verksamheten (6 kap 10 § Skollagen).

En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig har blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen (6 kap 10 § Skollagen).

I Laxå kommun delegerar huvudmannen till rektor på varje enhet att ansvara för genomförandet av arbetet mot diskriminering och kränkande behandling.

Rektor är ansvarig för att planen upprättas och följs enligt den plan som gäller. Rektor ska ansvara för att planen implementeras, utvärderas och revideras varje år.

Rektor ska på huvudmannens delegation se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla till huvudmannen samt vidta åtgärder.

Trygghetsteam och kurator ansvarar för det förebyggande arbetet och ska arbeta för att förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Kurator återför verksamheternas arbete till huvudmannen enligt rutin. Rutinen innebär att utsedd kontaktperson för verksamheten träffar huvudmannens representant vid ett antal tillfällen per termin för återföring.

All personal har ansvar för att planen efterlevs och att arbeta efter den.

Personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektor (6 kap 10 § Skollagen).

Utvärdering av åtgärderna och insatserna i föregående års plan

Planen mot diskriminering och kränkande behandling innehåller här nedan en redovisning av hur åtgärderna och insatserna i föregående års plan har genomförts. Har insatserna och åtgärderna haft avsedd effekt utifrån de mål som sattes upp i föregående års plan? Utvärderingen är utgångspunkten för årets plan.

Beskrivning av hur fjolårets plan har utvärderats och vilka som har varit delaktiga
Trygghetsteamet har analyserat genomförda aktiviteter, enkäter och under läsåret inkomna anmälningar om misstänkt kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier i skolan. Detta har resulterat i upprättandet av en ny plan inför läsåret 23/24.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

- För att involvera vårdnadshavarna ytterligare i det förebyggande och främjande arbetet har trygghetsteamet skickat ut månadsbrev med aktuell information.
- Resultatet av trygghetsvandringarna är att raster och korridorer delvis upplevs vara otrygga och där förekommer flest kränkningar.
- Vid en jämförelse av en enkät utförd av trygghetsteamet framkommer det att tryggheten har ökat på skolan sedan föregående läsår.
- Det främjande arbetet som skulle genomföras i respektive årskurs har genomförts till viss del, framför allt på mellanstadiet. En plan över vad som ska genomföras har upprättats.
- Med anledning av personalomsättningen finns behov av utbildning i misstänkt kränkande behandling och användande av draftit.
- Utifrån föregående läsårs aktiviteter ser vi ett behov av att öka elevernas delaktighet i det förebyggande och främjande trygghetsarbetet.

En analys av resultatet av föregående års plan mot diskriminering och kränkande behandling är framtagen och finns att läsa utanför denna plan.

Främja lika rättigheter och möjligheter

Att arbeta med att främja lika rättigheter och möjligheter riktar sig till alla elever och vuxna på skolorna och ska genomföras utan att det föranleds av något särskilt problem.

Främjande insatser

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas. Det främjande arbetet ska omfatta möjligheter för barn och elever att återkommande diskutera normer, attityder och hur goda relationer kan vårdas med mål att förstärka respekten för allas lika värde.

<i>Mål</i>
Öka kunskapen om planen mot diskriminering och kränkande behandling hos personal, elever och vårdnadshavare.
Diskrimineringsgrund/diskrimineringsgrunder som omfattas av insatsen
Alla.
Insats
Information ges muntligt vid föräldramöten. Pedagoger arbetar aktivt med den tillsammans med elever. Personal diskuterar planen på APT samt arbetslag. Planen läggs ut på Edwise och kommunens hemsida.
Hur och när ska insatsen följas upp
Enkätfråga i skolenkäten till elever som skickas ut under våren 2024.
Ansvarig för insatsens genomförande
Skolledning och mentorer.

<i>Mål</i>
Öka tryggheten mellan eleverna på Centralskolan.
Diskrimineringsgrund/diskrimineringsgrunder som omfattas av insatsen
Alla.
Insats
<u>Övergripande:</u> Relationsskapande och gruppstärkande aktiviteter vid terminsstart. Planera och genomföra aktiviteter över årskursgränserna.
<u>Specifikt:</u> Anpassad grundskola- samverkan mellan personal i grundskola och anpassad grundskola kring integrering av elever. Mottagningsenheten - samverkan mellan personal kring övergång och mottagande i klass.
Hur och när ska insatsen följas upp
Utvärdering efter genomförd insats.
Ansvarig för insatsens genomförande
Samtlig personal.

<i>Mål</i> Genomföra det främjande arbetet som beslutats.
Diskrimineringsgrund/diskrimineringsgrunder som omfattas av insatsen Alla.
Insats <u>Övergripande:</u> Varje årskurs på Centralskolan ska genomföra ett förbestämt främjande arbete under läsåret. <u>Specifikt:</u> Anpassad grundskola- beslut om att genomföra material som passar aktuell elevgrupp. Mottagningsenheten - arbetet på mottagningsenheten främjar det framtida tillgodogörandet av utbildning.
Hur och när ska insatsen följas upp Vid läsårsslut redovisa för trygghetsansvarig hur och när arbetet genomförts.
Ansvarig för insatsens genomförande Mentorer.

Kartläggning

Områden som kommit fram i kartläggningen

Kränkande behandling

Kartläggningsmetod Utvärdering av föregående års plan mot diskriminering och kränkande behandling, gruppdiskussioner, enkäter, analys av anmälningar om trakasserier och kränkande behandling samt trygghetsvandringar.
Hur har eleverna respektive personalen involverats i kartläggningen? Elever har fått svara på enkäter. Gruppdiskussioner har hållits med elever och personal genom klassråd/ elevråd samt arbetslagsträffar. Veckans/månadens frågor har genomförts individuellt av alla elever på skolan.
Resultat och analys Antalet ärenden gällande misstänkt kränkande behandling ökade under läsåret 22/23. Av alla anmälningar är 48 st verbala kränkningar och 50 st av fysisk karaktär. Jämfört med föregående läsår kan vi se att verbala kränkningar har minskat med 13,48% men fysiska kränkningar har ökat med 4,7%. Fem av ärendena har bedömts som sexuella trakasserier, vilket är en ökning sedan föregående läsår. Ett ärende har bedömts som diskriminering, vilket är en minskning sedan föregående år. Sett utifrån kön förekommer pojkar i högre grad som både utsättare och utsatta. Av analysen framgår det att Centralskolan behöver arbeta med språkbruk, trygghet i skolans fysiska miljö samt öka medvetenheten om normer och jämställdhet.

Kön

Kartläggningsmetod Analys av anmälningarna om trakasserier och misstänkt kränkande behandling samt analys av resultatet av skolenkäten.
Hur har eleverna respektive personalen involverats i kartläggningen? Samtal har förts med berörda elever och personal.
Resultat och analys Analysen visar att det främst är pojkar som är utsättare och att pojkar i högre grad blir utsatta.

Sexuella trakasserier

Kartläggningsmetod Skolenkät, gruppdiskussioner, analys av anmälningar om trakasserier och kränkande behandling.
Hur har eleverna respektive personalen involverats i kartläggningen? Elever har fått svara på enkät och deltagit i klassråd/elevråd. Gruppdiskussioner har förts mellan personal.
Resultat och analys Gällande sexuella trakasserier kan vi se att det är både pojkar och flickor som blivit utsatta av pojkar.

Förebyggande åtgärder

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling

Mål och uppföljning
Arbeta för ett positivt klimat vad gäller språkbruk och attityder.
Åtgärd
Säkerställa att alla elever deltar i ett aktivt värdegrundsarbete på mentorstid. Veckans frågor genomförs på mentorstid som kartläggningsmetod. Arbeta aktivt med relationer mellan elever och vuxna samt elevernas vårdnadshavare.
Motivera åtgärd
Att ständigt vara uppdaterade kring elevernas upplevelse av deras skolsituation och en möjlighet att följa upp elever över tid. Välja ut olika teman för varje årskurs att arbeta med i förebyggande syfte.
Ansvarig
Mentorer genomför åtgärden. Arbetslagsledarna rapporterar till trygghetsansvarig.
Datum när det ska utvärderas
En gång per termin och i anslutning till planens utvärdering.

Kön

Mål och uppföljning
Öka medvetenheten gällande normer och jämställdhet.
Åtgärd
Arbeta utifrån nya läroplanen kring sexualitet, samtycke och relationer.
Motivera åtgärd
Skolans verksamhet ska genomsyras av ett aktivt arbete kring värdegrundsarbete och likabehandling för att belysa rådande maktstrukturer och motverka skillnader mellan könen.
Ansvarig
All personal.
Datum när det ska utvärderas
En gång per termin i anslutning till planens utvärdering.

Sexuella trakasserier

Mål och uppföljning
Arbeta aktivt för att minska förekomsten av sexuella trakasserier.
Åtgärd
Genomföra polisens material "Är det delbart? Om att ta, ha och dela nakenbilder" i åk 6.
Motivera åtgärd
Materialet har genomförts tidigare i åk 6 med goda resultat. Det är ett aktuellt material som väcker diskussion och eftertanke bland elever. Materialet riktar sig till både pojkar och flickor.
Ansvarig
Mentorer genomför åtgärden tillsammans med kurator.

Datum när det ska utvärderas

Efter genomförd åtgärd svarar eleverna på en enkät.

Rutiner för att hantera trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. En elev kan bli utsatt för trakasserier och kränkande behandling av såväl personal som av andra elever. Det finns inget krav på uppsåt. En elev eller anställd behöver alltså inte haft någon elak avsikt för att göra sig skyldig till kränkande behandling eller trakasserier. Det är effekten som avgör.

Anmälan om uppmärksammas eller misstänkt kränkande behandling kan göras av elev, vårdnadshavare eller personal vid skolan. Alla elever ska vara informerade av skolans personal om vem de kan vända sig till om de upplever sig kränkta av en annan elev eller en vuxen i verksamheten. Vårdnadshavare får samma information exempelvis i samband med föräldramöte. Om en vuxen i skolan får kännedom om trakasserier eller kränkande behandling av en elev är de skyldiga att snarast anmäla detta till rektor som i sin tur beslutar om att utreda händelsen. Rektor informerar även skolhuvudmannen.

När det uppstår en situation där en elev känner sig kränkt ska en anmälan om misstänkt kränkande behandling upprättas i systemet Drafit.

Systemet innehåller uppgifter för att anmäla och utreda en händelse, ta ställning till, vidta och följa upp åtgärder. Systemet används för Laxå kommuns alla skolor.

Skolan måste ta ett samlat grepp kring elevers skolsituation och på ett allsidigt sätt utreda elevers känsla av utsatthet. Det är viktigt att den enskilda elevens upplevelse av det inträffade är utgångspunkten för utredningen kring vad som hänt. Om flera parter i samma ärende upplever att de utsatts för kränkning ska en anmälan och utredning göras för varje part.

Leder kränkningarna till att någon av de inblandade eleverna är i behov av särskilt stöd för att nå kunskapsmålen eller om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation måste även en utredning enligt 3 kap. 8 § skollagen inledas.

I förekommande fall ska även anmälan till andra myndigheter och personalansvarsnämnden göras.

Lagar och regler som gäller för planen

Sedan den 1 januari 2009 regleras arbetet mot diskriminering och kränkande behandling i både diskrimineringslagen och skollagen. Skolan ska varje år upprätta en likabehandlingsplan (enligt 3 kap. 16 § diskrimineringslagen) och en årlig plan mot kränkande behandling (enligt 6 kap i skollagen).

De regelverk som styr arbetet med plan mot diskriminering och kränkande behandling är:

- Diskrimineringslag (2008:567)
- Skollag (2010:800)
- Förordning (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling
- Skolverkets allmänna råd och kommentarer för att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling, (SKOLFS 2012:10).

Viktiga begrepp och definitioner

Diskriminering

Diskriminering innebär när de som arbetar vid skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever, i samband med diskrimineringsgrunderna. Diskriminering kan även ske genom skolans regler, verksamhet, undervisning läroböcker och så vidare.

Elever kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse. Det är viktigt att komma ihåg då till exempel elever och/eller vårdnadshavare kan uttrycka att eleverna har diskriminerat varandra.

Diskrimineringsgrunder

Diskrimineringsgrunderna är tydligt definierade i diskrimineringslagen. De diskrimineringsgrunder som skyddas i lag är kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion och annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Kön

Med kön avses biologiskt kön (i juridisk mening), det vill säga att någon är man eller kvinna.

Könsöverskridande identitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck menas att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Etnisk tillhörighet

Med diskrimineringsgrunden etnisk tillhörighet menas nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringsgrunden avser diskriminering på grund av religion, annan trosuppfattning, annan religiös åskådning samt ateism.

Funktionsnedsättning/funktionshinder

Med funktionsnedsättning avses varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Sexuell läggning

Med det avses homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Ålder

Med ålder avses uppnådd levnadsålder, samt social identitet med utgångspunkt i ålder.

Direkt och indirekt diskriminering

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt. Med *direkt diskriminering* avses en särbehandling kopplad till någon av diskrimineringsgrunderna, till exempel ett barns kön eller etnicitet. En *indirekt diskriminering* sker när skolan tillämpar en bestämmelse eller förfaringssätt som verkar vara neutralt men i praktiken missgynnar ett barn ur ett diskrimineringsperspektiv.

Trakasserier

Trakasserier är en form av diskriminering och innebär ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det kan även vara fråga om ignorerande, utfrysning eller att någon vislar, stirrar eller gör kränkande gester och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Det är trakasserier även när en elev kränks på grund av en förälders eller syskons sexuella läggning, funktionsnedsättning med mera.

Sexuella trakasserier

Sexuella trakasserier är en form av diskriminering i diskrimineringslagen och innebär ett handlande av sexuell natur som kränker någons värdighet. Sexuella trakasserier behöver inte

ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Det kan handla om ovälkomna beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade och upplevs som kränkande. Det kan också handla om sexuell jargong.

Tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är en form av diskriminering i diskrimineringslagen. Med bristande tillgänglighet avses att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. De åtgärder som kravet gäller är sådana som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till de ekonomiska och praktiska förutsättningarna, varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde, samt andra omständigheter av betydelse.

Likabehandling

Med begreppet likabehandling menas att alla barn eller elever ska behandlas så att de har lika rättigheter och möjligheter oavsett någon diskrimineringsgrunderna. Det innebär dock inte alltid att alla barn och elever ska behandlas lika, se indirekt diskriminering.

Främjande respektive förebyggande åtgärder

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Det *förebyggande* arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i er verksamhet. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande mål och åtgärder måste motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning.

Främjande arbete - vad säger lagen?

Enligt 3 kap. 14 § diskrimineringslagen ska huvudmannen bedriva ett målinriktat arbete för att aktivt främja lika rättigheter och möjligheter för de barn eller elever som deltar i eller söker till verksamheten, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning.

Enligt 6 kap. 6 § skollagen ska huvudmannen även se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever.

Enligt Skolverkets allmänna råd bör det främjande arbetet

1. bedrivs systematiskt och långsiktigt, rikta sig till alla samt vara en del i det vardagliga arbetet,
2. baseras på kunskap om hur diskriminering, trakasserier och kränkande behandling uppstår och vilka faktorer som skapar en trygg miljö där alla barn och elever blir respekterade som de är,
3. omfatta kompetensutveckling för personalen för att vid behov öka medvetenheten och kunskapen om diskriminering, trakasserier och kränkande behandling,
4. innebära att personalen ges tid att diskutera egna normer och attityder samt sådana som genomsyrar den pedagogiska verksamheten, samt
5. omfatta möjligheter för barn och elever att återkommande diskutera normer, attityder och hur goda relationer kan vårdas.

Kränkande behandling

Med kränkande behandling menas ett uppträdande som utan att ha samband med en diskrimineringsgrund kränker ett barns eller en elevs värdighet. En viktig utgångspunkt är att en elevs upplevelse av kränkning alltid måste tas på allvar. Kränkningar kan till skillnad från diskriminering ske mellan elever.

Kränkningar kan till exempel vara:

- fysiska (slag, knuffar och negativa fysiska handlingar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykiska (utfrysning, grimaser, blickar, skratta nedlåtande, att alla går när man kommer)
- texter och bilder (teckningar, telefoner, lappar, fotografier, sms, mms, msn och meddelanden på olika webbkommunities).

Mobbning

En person är mobbad om han eller hon upprepade gånger under en viss tid blir utsatt för kränkningar från en eller flera personer.

Utrednings- och åtgärdsskyldighet

Skolan har enligt lag skyldighet att agera så snart någon i personalen får kännedom om att en elev känner sig utsatt för trakasserier eller kränkande behandling. Skolan ska utreda vad som har hänt och vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar. Det måste ske skyndsamt. Lärare eller annan personal som får kännedom om händelser som kan vara trakasserier eller kränkande behandling ska anmäla det till rektorn. Rektorn är i sin tur skyldig att informera huvudmannen.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavare/förälder har anmält skolan för diskriminering eller berättat att det förekommer trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev

medverkar som till exempel vittne i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Kartläggning

Då Skolinspektionen visat på att kartläggningen är en av de vanligaste bristerna i skolornas arbete när det gäller likabehandlingsarbetet så följer här nedan en återgivning av Skolverkets allmänna råd om kartläggning.

Enligt skolverkets allmänna råd bör huvudmannen se till att varje verksamhet regelbundet kartlägger och analyserar sin organisation och sina arbetssätt för att försäkra sig om att det inte finns något som leder till eller riskerar att leda till diskriminering eller kränkande behandling.

Enligt Skolverkets allmänna råd bör i det förebyggande arbetet ingå att

1. regelbundet kartlägga barnens och elevernas trygghet och trivsel samt deras uppfattning om förekomsten av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling,
2. analysera kartläggningen för att identifiera risker för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling,
3. i samband med analysen även utvärdera tidigare insatser för att förebygga diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling,
4. utifrån de identifierade riskerna formulera konkreta och uppföljningsbara mål för arbetet,
5. planera vilka insatser som ska genomföras under året för att nå målen och hur dessa ska följas upp och bestämma vem som ansvarar för respektive insats, samt se till att eleverna är delaktiga i kartläggningen och i analysen av resultaten och när man avgör vilka insatser som ska sättas in.